

OBSAH:

Č á s t p r v n í.

ROZHLED.

(Orientace.)

Článek 1.

Pojem sociologie.

1. Definice sociologie. Pojem „civilisace“ a „kultura“. 2. Rozdíl mezi povšechnou vědou sociologickou a vědami speciálními. 3. Sociologie neobírá se jevy ryze přírodními (hmotnými) ani ryze duševními, nýbrž jevy civilisace, složené ze živlů hmotných i duševních. 4. Jméno sociologie a jeho původ. 5. O mylném pojetí sociologie a pojmu „společnosti“. 6. Správnější pojetí: Ward, Durkheim. 7. Logický význam úvodní definice.

Článek 2.

Spory o možnost sociologie.

8. Přehled sporů. 9. Spory zaviněné jménem sociologie. 10. Spory o pojem společnosti. 11. Námitky proti rozsáhlosti oboru sociologie. Sociologie je samostatná věda, není souhrnem věd speciálních. 12. Námitky proti povaze sociologie jako povšechné vědy obsahové. 13. Námitky vzbuzené způsobem vzniku sociologie a jejím zařazením v Comteovu soustavu věd. 14. Pokrok sociologie obrací skeptiky na víru. 15. Sociologické náběhy dávno existují v theorii i praxi. 16. Sociologie jest logicky i historicky nutná. 17. Logická absurdnost námitek proti sociologii.

Článek 3.

Předmět sociologie.

18. Nesnáze, spojené s určením předmětu sociologie. 19. Výklady o prvku sociologickém a jejich nevhodnost. 20. Předmět sociologie: tři hlavní a šest podružných kategorií bytostí sociologických. 21. Kategorie I. A: Skupiny. 22. Vývoj pojmu skupin v theorii sociologické. 23. Lidstvo jako největší skupina. 24. Kategorie I. B: Lidé jednotliví. 25. Kategorie II. A i B: Civilisované organismy. 26. T. zv. společnosti zvířat nejsou předmětem sociologie. 27. Rozdílné stupně významu zvířat a rostlin v civilisaci. Jejich passivnost a aktivnost. 28. Kategorie III. A: Civilisované přírodniny neústrojné, zvláště výrobky. 29. Jejich passivnost a aktivnost. 30. Kategorie III. B: Lidské výtvoři duševní. 31. Jejich poměr k výrobkům hmotným. 32. Společný ráz všech kategorií: vývoj k aktivitě. 33. Abstraktnost všech kategorií. 34. Předmět sociologie, obsahující všechny kategorie, je neuvědoměle dávno uznáván v praxi i v theorii. 35. Toto pojetí je pro rozvoj sociologie nezbytno.

Článek 4.

Poměr sociologie k ostatním vědám.

A. Rozlišení věd podle způsobu abstrakce.

a) Rozlišení všeobecné. 36. Vědy abstraktní a konkrétní (Comte). 37. Vědy fenomenologické a morfologické (Lavrov). 38. Jiná obdobná rozlišení (K. Menger, Windelband, Sigwart). 39. Vědy individualisující a generalisující (Rickert). 40. Společné rysy těchto všech rozlišení. Odchylné pojetí Spencerovo. Relativnost rozlišení těch. — *b) Poměr sociologie k dějepisu.* 41. Ráz dějepisu v nejprostší podobě (Příklad Xenofontovy Anabase). 42. Složitější případy dějepisu a dějezpytu. Rozdíl mezi dějepisem a objektivní skutečností historickou. 43. Poměr dějepisu k umění a vědě. 44. Rozdíl mezi individualisující methodou dějepisnou a generalisující methodou sociologickou. 45. Rozdíl rozsahu obou nauk: obor sociologie je širší než obor dějepisu. 46. Důsledky toho: pozdní ustavení sociologie a spory mezi ní a historií.

B. Roztřídění věd podle stupně všeobecnosti a speciálnosti.

47. Relativní rozdíl věd povšechných a speciálních. 48. Relativně pozdní vznik věd povšechných, zejména všeobecného dějepisu. 49. Vznik a složitá povaha filosofie dějin.

C. Spojení historie se sociologií.

a) Ve filosofii dějin: 50. Filosofie dějin stojí uprostřed mezi dějepisem a sociologií. 51. Vrcholné zákony „filosofie dějin“ jsou sociologické. 52. Aplikace těchto zákonů na dějiny samy bývá více méně blízka dějepisu. 53. Trojí kategorie nauk dějinně filosofických, po této stránce rozlišených. 54. Závěrečné určení charakteru filosofie dějin a jejího poměru k dějepisu a sociologii. Historická orientace. — *b) V ostatních případech:* 55. Společný vědecký podklad dějepisu i sociologie. Poměr sociologie k pomocným vědám a pramenům historickým. 56. Styky sociologie a dějepisu při tvorbě samé a jejich vzájemná podpora.

D. Roztřídění věd podle oborů.

57. Nesnáze třídění toho. 58. Vymezení látky třídění. 59. Třídění Comteovo: stupnice šesti věd abstraktních. 60. Námitky a klasifikační pokusy odpůrců třídění Comteova. Jejich bezděčný souhlas s Comtem. 61. Doplnění Comteovy soustavy psychologií ve vědě dosavadní. 62. Vady tohoto doplnění, konstatované jeho hlasatelem Masarykem. 63. Poměr sociologie k psychologii je opačný, než jaky uvádí roztřídění obecně přijaté. Živel subjektivní a objektivní v sociologii. 64. Důsledky z této záměny místa obou věd v soustavě. 65. Doplnění soustavy logikou. 66. Konečná úprava soustavy. Její schema a její paradoxon: antinomie grafického obrazce. 67. Druhý paradoxon soustavy: antinomie postupu abstraktnosti. Jeho pramen a jeho výklad z existence dvou hledisek -- subjektivního a objektivního. 68. Závěr.

E. Rozlišení věd ve vědy přírodní a duchové.

69. Rozlišování věd přírodních a duchových. Jeho obecné přijetí a ne-jednotné pojetí. 70. Krajnost naturalistická, pokládající sociologii za vědu přírodní. 71. Opačná krajnost, konstruující mezi vědami přírodními a duchovými (též sociologií) základní protivu. 72. Správné stanovisko: sociologie jest věda duchová, přímo však sousedí s vědou přírodní.